

Summartónar 1993

Johannes spælir Sunnleif á Summartónum

Seinastu árinu eru fleiri yngri føroyskir tónasmiðir famir undir at skriva klassiskan tónleik. Ein teirra, ið rættiliga hevur gjørt vart við seg, er Sunnleif Rasmussen. Hann hevur skrivað nógvan áhugaverdan tónleik til bæði kór og orkestrur, umframt einstøk verk fyri einsamt ljóðfóru. Tónleikurin hjá Sunnleifi hevur verið framfóruð á fleiri konsertum, og nakað er eisini givið út á plátu ella fløgu. Á Summartónum um mánaðarskiðtið juni-juli fer Johannes Andreasen, ið er royndur klaverspælari, at framfóru tvey tónleikaverk eftir Sunnleif. Annað er eitt eldri verk, *Vetrarmyndir* frá 1991, men hitt, *Sum hin gylta sól*, er nýskrivað og verður fyrst ferd at hoyra í Føroyum á tónleikastevnu Summartónum.

Verk fyri klaver og «effekt»-maskinu

Á Summartóna-konsert í Norðurlandahúsinum leygarðagin 26. juni, fer Johannes Andreasen at spæla kendu sonatuna hjá Beethoven »Appassionata« og *Préludes*, fyrra bók, eftir Debussy. Á hesi konsert fer hann sum nevnt eisini at

framfóru verkið *Sum hin gylta sól*, eitt verk fyri klaver og »effekt«-maskinu eftir Sunnleif Rasmussen.

Sunnleif greiðir soleiðis frá um hetta verk. *Sum hin gylta sól* er skrivað til og ognuð Johannesi Andreasen. Tónleikurin verður spældur á klaver sum vanligt, men saman við klaverinum er ein effektmaskina, sum tekur ljóðið upp og broytir tað, gevur rúmklav, ekkó og skifur tónahæddina, so at talan nærur verður um samanspel millum klaverspælara og tað, sum hann spælir. Verkið er í fimm pørtum, og hvør parturin hevur sín serliga ljóðdám.

Sunnleif sigur, at tilfarið til verkið hevur hann m.a. fingið úr kingoløgum og kvæðaløgum, uttan at hetta tíð beinleiðis hoyrist aftur í tónleikinum. Tey fimm satsheitiini hevur Sunnleif fingið úr yrking hjá William Heinesen: Vinteren tænder sine blus på vore bjerge i yrkingasavnum Pano-rama med regnbue.

Johannes Andreasen, sum fer at framfóru *Som den gylde sol*, sigur, at hetta er eitt sera spennandi

verk, sum honum dárar væl at spæla. Men hann leggur dent á, at hann ivast ikki í, at verkið eisini fer at tala til áhoyraran. Hóast tónleikurin er spottur úr føroyskum jørdið, so hevur hann tó altjóðadám.

Vetrarmyndir

Saman við Bláarakvinnett Reykjavíkur fer Johannes Andreasen eisini at framfóru eitt annað nakað eldri verk eftir Sunnleif Rasmussen á Summartónum. Hetta eru *Vetrarmyndir*, sum Sunnleif upprunaliga skrivaði til framsýningina Føroyar í Focus í 1986. Hugskotið til hetta verk fekk Sunnleif, tá ið hann á sinni á eini málningaframsýning sá nakrar málningar, nevndir Vetrarmyndir, sum Eyðun av Reyni hevði málað. Tónleikurin er seinni nakað broyttur, so í verandi líki er verkið frá 1991. Langar linjur og knappar rytmar eyðkenna tónleikin í Vetrarmyndum.

Johannes Andreasen verður eisini við á konsert saman við íslendsku Auður Hafsteinsdóttir, sum spælir violin. Tey fara at framfóru tónleik eftir Grieg, Tartini, Brahms og álendiska kom-

ponistin Lars Karlsson. Tónleikastevnan Summartónar verður í dagnum frá 26. juni til 5. juli við fleiri konsertum í Havn og kringlandið. Hetta er annað árið at henda stevna verður hildin. Á Summartónum hesaferð verða konsertir við eldri klassiskum og nýggjari tónleiki úr ymsum londum, serliga norðurlondum og úr Føroyum. Tónleikar koma úr fleiri norðurlondum at framfóru tónleik, og høvi verður at hoyra føroyskar tónleikarar, kór og orkestrur. Umframt kemur eisini úr Onglandi kendi kórólkurin The Hilliard Ensemble.

JOHANNES ANDREASEN var borin í heim í Havn 1963. Hann byrjaði longu niggju ára gamal at spæla klaver og hevur síðan lært klaverspæl á tónleikaháskúlanum í Wien frá 1982 til 1986. Seinni hevur hann lært í London hjá Peter Feuchtwanger.

Johannes Andreasen hevur seinnu árin spælt saman við Føroya Symfoniorkestri, men eisini hildið fleiri konsertir einsamallur bæði her í Føroyum og uttanlands. Hann hevur verið á palli saman við so kendum tónleikarum sum Michela Petri, blokkfloytu, Lee Morgan, klarinett, og Alberto Lysy, violin.

Johannes Andreasen hevur undirvist í klaverspæli á Tórshavnar Musikksskúla í trý ár, men í løtuni byr hann í Reykjavík, har hann m.a. hevur frálæru í tónleiki, samanspæli og heldur konsertir. Johannes letur væl at tónleikalívum í Íslandi. Tónleikalívið blómur og serliga hugtikin er Johannes av tónleikafrálærni í íslendsku musikksskúlanum. Samanborið við Ísland hava vit hópín at læra á hesum øki, heldur Johannes Andreasen, sum verður at hoyra á fleiri konsertum á Summartónum nú í summar.

SUNNLEIF RASMUSSEN er sandingur, føddur í 1961. 17 ára gamal fór hann til Noregs at læra klaverspæl. Heimafurkomin úr Noregi flutti hann til Havar, og har var hann sera virkin bæði sum tónleikari og komponistur.

Hann var millum teir fremstu innan føroyskan jazz- og rocktónleik. Í 1984 motti hann íslenska tónskáldinum Atli Heimir Svensson, og hann ávirkaði tónleikin hjá Sunnleifi, sum nú byrjaði at skriva ný-motans instrumentalan kamartónleik.

Í 1987 var Sunnleif við til at stovna kórið »Cantus Borealis«, sum serliga legði seg eftir at syngja nýggjan føroyskan kórtónleik.

Árið eftir flutti Sunnleif Rasmussen til Keypmanna-havnar at fáa frálæru hjá Bent Sørensen. Hann gongur nú á Kgl. Danska Musikkonservatoriuminum við Ib Nørholm sum lærara í høvuðsgreininu kompositión.

Sunnleif hevur seinnu árin skrivað nógvan tónleik bæði fyri kór og orkestrur. Á fløguni *Ávaringar*, sum TUTL gav út í 1991 ber til at hoyra tvey instrumentál-verk eftir Sunnleif Rasmussen: *The Naked Destruction* fyri orkestrur, og *Ávaringar I* fyri floytu og klaver. Ernst Dalsgaard spælir floytu á báðum upptøkunum.

Sunnleif skrivur framvegis nógvan tónleik, m.a. kórverk til kórið Nótón. Í 1992 fekk hann Sonning-heiðursløn, sum verður latin ungum listafólki um menning.

Á Summartónum í summar verður høvi til at hoyra fleiri verk eftir Sunnleif Rasmussen.

Arbeiðsloysisskipanin og frítíðarlønin

Engi siggi, at Sverre Midjord, løgtingsmaður og formaður í løgtingsins arbeiðaramálanevnd, hevur grein í blaðnum í gjár, har hann víðger spurningin um arbeiðsloysisskipanina og frítíðarlønina.

Niðurstøða hansara í hesum máli er, at hent er eitt mistak, og at tað má rættast skjótast gjørligt. Orsøkin skal vera, at lógin varð samtykt í skundi í fjør, og at løgtingsmenn tísliki ikki hava gáað eftir hesum viðvíkjandi frítíðarlønini.

Fyrst er at siga, at tá ið lógin um arbeiðsloysisskipanina varð viðgjørd við ársbyrjan í fjør, fekk lógin ta neyðugu tíðina og ta neyðugu viðgerðina. Men hetta við frítíðarlønini var als ikki við í lógin frá byrjan av, men kom fyrst við, tá ið lógin varð broytt 2. apríl 1993. Tað er væl møgulegt,

at tað lá eitt ávíst trýst á politisku myndugleikarnar í sambandi við kreppuna um arbeiðsloysisskipanina, sum var her í vár, men har frá so til als ikki at vita, hvat ið samtykt verður, má sigast at vera eitt langt lop.

Eg eri samdur við formannin í løgtingsins arbeiðaramálanevnd, tá ið hann fyrst í greininu sigur, at tað ikki sømir seg at renna undan ábyrgd. Men tað má sanniliga eisini galda løgtingsmenn.

2. apríl 1993 verður broytingin í lóginu staðfest av lögmanni og undirritaða. Hetta aftaná, at løgtingið hevur viðgjørt málið triggjar ferðir, og aftan á at løgtingsins arbeiðaramálanevnd hevur viðgjørt broytingina og lagt fram álit, undirskrivað av løgtingsmanninum í somu nevnd. Í grein 1, punkt 16 send-

ur: »Hjá tryggingartakara, sum hevur rætt til frítíðarløn, verður frítíðarlønin mótróknað í arbeiðsloysisstudiolum, ið í mesta lagi við eini upphædd, sum fyri hvønn dag svarar til 8 tímar arbeiði eftir sáttmálanum millum Føroya Arbeiðarafelag og Føroya Arbeiðsgevarafelag og í mesta lagi fyri tað dagatal, sum frítíðarlógin ásetur. Stýrið fyri arbeiðsloysistryggingina og arbeiðsávisingina ásetur nærri reglur um, hvussu mótrókning skal fara fram«.

So her kann ikki vera talan um, at frítíðarlønin er doftin niður ímillum. Løgtingsmenn hava skyldu til at vita, hvat tað er, teir samtykkja, og eisini rygg til at standa við tað, sum samtykt er.

Um Føroya Løgting ikki metir, at rætt er farið fram, kann málið fyrst takast upp í

ólavsøkutingsetuni.

Formaðurin í F.A., Ingeborg Vinther, hevur eisini verið frammi í fjølmiðlum og vist á sína óngvold við skipanina. Hetta hóast eitt einmælt stýri (incl. formannin í F.A.) mælir landsstýrinum til at skjóta upp áðurnevndu lógarbroying.

Persónliga eri eg av tí hugsan, at stýrið, t.v.s. partarnir á arbeiðsmarknaðinum, avgera, hvussu skipanin skal vera. Við øðrum orðum eigur landsstýrið ikki at mæla til broytingar, sum stýrið ikki tekur undir við. Hetta hevur eisini higartil verið praksis.

At so fólk seinni koma upp á aðrar tankar, er ein erlig sak. So er eitt at gera, og tað er við síni ávirkan at royna at broyta víðurskiftini. Men at reingja tað, sum veruliga hent er, er at renna undan ábyrgd.

Jóannes Eidesgaard,
landsstýrismaður